

“Der er bare noget i det med at være ved vand, der tiltrækker os mennesker.”

SVØMMESØEN INVITERER TIL UDELIV ÅRET RUNDT

Lene Byskovs og Henrik Fredericias organisk formede svømmesø er på rekordtid blevet havens bankende hjerte. Søen har næsten fået karakter af et samlende "gadekær", for den virker som en magnet på familie og venner og har noget at byde på året rundt.

TEKST: TONIE ØRVAD ANDERSEN, JOURNALIST. FOTO: THOMAS EVALDSEN, FOTOGRAF

På besøg

Hvem: Lene Byskov og Henrik Fredericia.

Hvad: To år gammel svømmesø på 40 m² med varierende dybder på en 24.000 m² stor grund.

Hvor: Gadevang ved Hillerød.

Udfordring: En meget skrånende grund.

Udførelse: Anlægsgartnerfirmaet Junckerhaven ApS.

Havearkitekt: Jens Peter Jacobsen, unikaHaver.

Projektets varighed: Fra den første kontakt til den endelige aflevering af søen gik der ca. 5 mdr.; anlægsarbejdet i haven tog ca. 3 mdr.

Energiforbrug: Cirkulationspumpen har et meget lavt energiforbrug.

Pris: Den samlede pris er ca. 800.000 kr., heraf ca. 200.000 kr. til trædæk omkring søen, resten til etablering af søen og tilknyttede ændringer i haven (nivellering, græsplateau og beplantning). Genbrug af mange af parrets egne planter, marksten fra grunden samt planteformer udefra har holdt de budgetposter på et minimum.

En glad symfoni af begejstrede børnestemmer, vandplask og skramlende lyde af sten og østerskaller, der stables og væltes, byder velkommen i haven hos Lene Byskov og Henrik Fredericia. Stemmerne tilhører børnebørnene Agnes og Albert på otte og fem år, og lydene kommer fra havens absolutte hovedattraktion, den store, nyanlagte svømmesø, som er blevet et unikt samlingssted for familie og venner.

Søen ligger som et glitrende fikspunkt midt i den skrånende, gamle skovhave, og med sin store, svungne træterrasse, sine vandplanter og sin store variation af sten skaber den en stemning af gadekær, strandliv og skovsø på et og samme sted.

Blender naturligt ind i omgivelserne

Parret havde længe og i flere omgange overvejet idéen om en sø, som man kunne svømme lidt i, og ingen af dem havde lyst til en traditionel pool. Da deres skrånende grund har mange topografiske udfordringer, blev firmaet Junckerhaven, som har stor erfaring med forskellige typer svømmesøer, det endelige valg sammen med havearkitekt Jens Peter Jacobsen fra firmaet unikaHaver. »Vi lænede os meget op ad de involverede firmaers råd, både før vi gik i gang, og mens arbejdet stod på,« fortæller Henrik Fredericia og tilføjer: »Det betyder meget for mig, at søen går så godt ind i miljøet i stedet for sådan en lyseblå "fanden", som en traditionel pool ville være her!«

Søen har løftet hele haven

Den jord, der blev gravet ud til søen, blev genanvendt til et stort, fladt plateau midt i haven. På den måde fik parret opfyldt et længe næret ønske om at få et plantestykke midt på den ellers meget skrånende grund, hvor borde og stole kunne stå i vater, hvor man kunne stille en pavillon eller et lille telt op, og hvor familie og venner kunne spille kongespil, uden at både spil og deltagere trillede ned ad bakken. »Søen har i det hele taget fået en stor betydning

Svømmesøen har fået hele haven til at hænge bedre sammen.

for resten af grunden – det er, som om den har fået haven til at hænge meget mere sammen. Alene det, at træer og andre planter spejler sig i vandet, er utrolig smukt. Og så havde vi heller ikke tænkt på, at der ville komme dyr i og omkring søen, for eksempel frøer,« fortæller Lene.

Ikke kun til de varme dage

»Da vi oprindeligt talte om at få sådan en sø, indgik det da i vores overvejelser, hvor dyrt det ville blive i forhold til det antal badedage, vi formentlig ville få i den. Ret mange tusind kroner pr. dyp, hvis man regner det ud på den måde, men heldigvis viste det sig at blive en meget, meget bedre "forrentning",« siger Henrik med et glimt i øjet og tilføjer: »Der er simpelthen sket det uventede, at vi bruger søen og området omkring den mange flere dage om året end kun lige dem med 25 graders varme og blå himmel. Det har været den allerstørste bonusgevinst for os, at søen giver så meget udeliv i haven året rundt.«

Trædesten Børnebørnene smutter ubesværet rundt på de store, flade trædesten, der er integreret i anlægget. Fire af dem forbinder søen med børnenes private himmerige, et lavtliggende område med blåbær og skovjordbær.

FOTO: PRIVAT

Det kolde gys Familien bruger søen og omgivelserne omkring den hele året, også om vinteren. Her vover Lene Byskov og hendes datter Josephine Byskov Cornaby endda at trose kong Vinter med et tådyb.

«▲» **Træterrassen** alene udgjorde noget nær en fjerdedel af prisen for søen, men vi er virkelig glade for, at vi ikke valgte den fra, for vi opholder os meget mere ved søen på grund af den, end vi ville have gjort, hvis der kun var græs,« siger Lene om den fantastiske træterrasse i lærk.

«◀ **En del af søens sten** har praktiske funktioner, fx til op- og nedstigning eller som sidde- og ryglænssten, men enkelte er mest af alt valgt for deres dekorative udtryk som fx dette pragteksemplar, der grangiveligt ligner en elefant, som ligger og hviler sig på siden.

Genbrug fra have og mark

Sten: Vejen ned til søen fra huset og videre fra søen og ned i den laveste del af haven er skabt af store trædesten af granit, som understreger det naturlige udtryk. De store sten er valgt dels efter funktionalitet – de skal først og fremmest være nemme at gå på – dels er enkelte valgt efter deres unikke udseende og dermed dekorative bidrag til haven. Kanten rundt om søen er det meste af vejen rundt dækket af sten, de fleste genbrugte marksten fra haven. Foran bassinet ses et dække af små, ret ensartede sten, som skal understøtte fornemmelsen af en strand. For at gøre indtrykket mere varieret supplerer familien løbende disse sten med nye og anderledes stenfund, skaller samt andre naturmaterialer, som samles på ferier og udflugter.

Planter: Alt det stedsegrønne, der omkranser arealet ved svømmesøen, er planter fra parrets egen gamle hæk, som blev bevaret og placeret igen rundt om bedet i mindre portioner, primært buksbom og taks.

Mellemgrunden, der strækker sig fra søen og op mod husets panoramavinduer, er et stort og blomstrende bed med bl.a. bonderose, silkepæon, valmue, rose, mange slags høstfloks samt hortensia.

Beplantningen er primært genbrug fra den tidligere have og foræringer fra andre.

Dette er også tilfældet i bedet mellem søen og resten af haven, hvor flere forskellige typer hosta, primula og storke-næb får selskab af bl.a. koreakornel, azalea, rododendron og blåbær.

Vedligeholdelse Indimellem skal skimmeren, som er en slags vuggende filterkurv, tømmes for blade, pollen, støv m.m., og børnebørnene hjælper gerne til – også med at vaske sten fri for alger med en opvaskeborste.

“Vi synes, den er nem at vedligeholde”

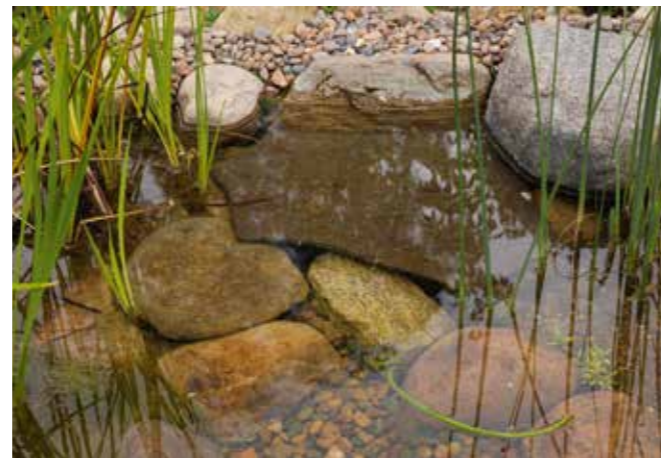
»Vi valgte en badesø bl.a. for det bæredygtige element i ikke at have klorvand. Der KAN selvfølgelig komme lidt alger i, og så falder der jo også nogle blade i, men lige i vores sø er det ikke overvældende, hvad vi har af vedligeholdelsesarbejde. Vores vigtigste rengøringsopgave er at fjerne nedfaldsmateriale, så det ikke formuler, og så luger jeg trådalger, der kan samle sig ved kanten. Det er ikke noget, der tager lang tid, men vi tager os af det, når vi ser det. Og endelig har vi tilkøbt en poolrobot, der går rundt nede på bunden og gør rent,« siger Lene Byskov og fortsætter: »Søen består af regnvand og haveslangevand. Man kan få søer med automatisk overløb og påtåning, men vi har valgt den manuelle løsning, og vi holder øje med vandstanden. Når en bestemt sten bliver dækket af vand, tager vi vand fra søen og vander rododendronerne grundigt, til vi kan se stenen igen. Når det er varmt, og vandet fordamper, så dukker stenen frem, og så lægger vi haveslangen i filterret, så vi kan få toppet op med vand, til stenen er dækket.«

Svømmesøens opbygning og teknik

Søen består af tre zoner, der glider umærkeligt over i hinanden: et bade-/svømmeområde, et lavtvandsområde til børn og et beplantet biologisk vandrensningsområde med pryd- og sumpplanter. (Se fotoet til højre). Lars Juncker fra Junckerhaven forklarer:

»De tre zoner har et samlet vandspejl på 40 m². Man svømmer i et stort og cirkelformet nedsænket trækar (5 m Ø) med lodrette, indre vægge lavet af østrigsk fyrretræ og med en støbt bund. Bassinet har en vanddybde på 1,5 m, som er perfekt til at svømme i. Den lave zone i søen er et børne- og trædebassin på ca. 4 m² med en vanddybde på 0,4 m og en bund af betonforankrede, flade brudfliser.«

»Al teknik er holdt på et minimum og består af en skimmer med indbygget filterkurv til frasortering af blade, pollen, støv og andet organisk materiale, en pumpe og indløbsdyser, som alle er skjult af sten eller planter. Vandet renses biologisk gennem et filtermateriale af bl.a. kalk og sten, og pumpen sikrer en konstant gennemstrømning og dermed optimale levevilkår for de mikroorganismer, som renses vandet. Man efterligner på denne måde naturens egne virkemidler, men i et lukket system. En poolrobot, der var et tilvalg, rengør bund og sider i badeområdet. Lavtvandsområdet rengøres med en særlig vådstøvsuger. Vandet er uden svævealger, men der kan dannes trådalger, som fiskes op med net eller støvsuger,« slutter Lars Juncker.

De tekniske funktioner i søen er så vidt muligt skjult “bag natur”; under stenen gemmer der sig fx en pumpe, mens den vuggende “hat” er skimmeren med et filter til opsamling af snavs.

Typiske spørgsmål om svømmesøer

Lars Juncker fra Junckerhaven har identificeret de mest gængse spørgsmål, han får fra folk, der overvejer en sø:

Pris? Varierer meget, den mest alm. størrelse sø på 50-70 m² kan koste fra 500.000 til 1.000.000 kr. inkl. trædæk.

Vedligeholdelse? Se boksen på modsatte side.

Særlige tilladelser? Som regel ikke – ud over de almindelige for bygning og anlæg, men der KAN være lokale love og regler, strandbeskyttelse m.m., så tjek dem først.

Tidsforbrug? Fra den første forespørgsel, og til man kan hoppe i badedragten, er der typisk tre faser, designvalg, prissætning og etablering, og tidsforbruget varierer meget for alle tre faser.

Fagmandens 4 råd

1. Definér familiens behov på forhånd – hvilke behov skal søen dække? Regulær svømning eller bare et dyp i ny og næ? Og hvor meget skal der gøres ud af beplantningen i og omkring søen?

2. Tænk grundigt over beliggenheden – søen bør ligge tæt på hus og ophold, for dermed får man glæde af den visuelt og er i tæt kontakt med badevandet, så der ikke er så langt til hverken badning eller rengøring.

3. Vælg et design, der passer til huset og havens alder og udtryk, og tag højde for havens eksisterende topografi og elementer.

4. Sikkerhed – hvis du gerne vil have søen indhegnet af sikkerhedsgrunde, anbefaler Junckerhaven typisk kastanjehegn, da de passer godt til søernes naturlige udtryk og i øvrigt er svære at forcere.

Søen består af tre zoner: 1. Bade-/svømmeområde. 2. Lavtvandsområde til børn. 3. Beplantet biologisk vandrensningsområde med pryd- og sumpplanter.

QR-kode

Scan QR-koden her, og tag med på en flyvetur gennem haven.

WO indsætte qr-kode her, video er lagt på web af Katarina

Skal der evt. ændres til “Nymphaea” i stedet for “Nymphaea”, jf. <https://denstordanske.lex.dk/nokkeroser/>

Blandt søens smukke vandplanter ses bl.a. vandpileurt, *Persicaria amphibia*, (foto 1), *Preslia cervina* (foto 2) og selvfølgelig – ingen sø uden nøkkeroser, her *Nymphaea ‘Odorata Sulphurea’* (foto 3).

Havearkitektens tip

Jens Peter Jacobsen fra unikaHaver var havearkitekt på svømmesøen her og råder evt. kommende svømmesøejere til at tænke over beplantningen på forhånd, så man både får noget, man selv kan lide, og som fungerer optimalt på stedet. »Beplantningen er en stor part af oplevelsen ved en svømmesø, og de fleste planter i sådan et anlæg har en funktion, bl.a. vandrensende. Der skal være planter til tre zoner: Vandplanter, sumpplanter og nogle, der “står ved siden af”, og de skal spille sammen. Tal med en fagmand, før du beslutter dig, og vælg en havearkitekt med forstand på planter i og omkring vand,« siger han.